

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ OBJEKTŲ APSAUGOS
ĮSTATYMO NR. IX-1132 3 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Pasikeitus geopolitinei ir saugumo situacijai regione dėl Rusijos Federacijos veiksmų, Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 3 priedo pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) siekiama, kad valstybės nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbūs objektai būtų apsaugoti nuo grėsmė nacionalinio saugumo interesams keliančių veiksnių, kartu siekiant užkirsti kelią galimoms užimtumo ir socialinėms problemoms Kėdainių mieste dėl akcinės bendrovės „LIFOSA“ padėties.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą, parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Įmonių politikos departamento (direktorius Vaidotas Rudokas, tel. +370 640 92 443) darbuotojai.

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymas) 3 priede nurodytos pagal savo paskirtį ar veiklos pobūdį turinčios strateginę reikšmę nacionalinio saugumo interesams akcinės bendrovės arba uždarnosios akcinės bendrovės, kurių visuotiniame akcininkų susirinkime valstybei, savivaldybei, valstybės valdomai bendrovei priklauso mažiau kaip 2/3 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų arba kurių akcijos šioje dalyje nurodytiems juridiniams asmenims nepriklauso. Šiuo metu akcinė bendrovė „LIFOSA“ į Įstatymo 3 priedą nėra įtraukta. Akcinė bendrovė „LIFOSA“ priklauso Šveicarijoje registruotai „Eurochem Group“ įmonių grupei, kurios tam tikri akcininkai ir kolegialių organų nariai yra nurodyti Europos Sąjungos Tarybos paskelbtame sankcionuojamų asmenų sąrašė. Bendrovė yra viena didžiausių ir moderniausių Europoje trąšų gamybos bendrovių. Joje dirba daugiau kaip 1000 darbuotojų. Valstybė akcijų šioje bendrovėje neturi.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siūloma akcinę bendrovę „LIFOSA“ įtraukti į Trečios kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sąrašą, nustatytą Įstatymo 3 priede. Šios bendrovės įtraukimas į Trečios kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sąrašą sudarytų galimybes taikyti Įstatyme nustatytas priemones, siekiant apsaugoti bendrovės nuosavybę, įrenginius ir turtą bei padėti užtikrinti tęsti bendrovės veiklą, kurią nutraukus, sutrikdžius, apribojus ar nustojus plėtoti gali būti pažeisti Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesai.

Trečios kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiai įmonei Įstatymu nustatomas nacionalinio saugumo interesų apsaugos mechanizmas:

- Tik nacionalinio saugumo interesus atitinkantis investuotojas gali įsigyti akcijų, kurios suteikia 1/3 ar daugiau balsų trečios kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės visuotiniame akcininkų susirinkime (Įstatymo 9 straipsnis). Vadinasi, Įstatyme nustatytais atvejais bendrovės akcijų perleidimui gali būti taikomos atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros procedūros.

- Bendrovės turtas ir įrenginiai galėtų būti priskirti nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiems įrenginiams ir turtui. Toks turtas gali būti perduotas tik nacionalinio saugumo interesus atitinkančiam investuotojui (Įstatymo 3 straipsnis), kuriam, kaip ir pirmiau minėtu atveju, būtų

taikomos patikros procedūros. Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiems įrenginiams ir turtui atitinkamai gali būti nustatomos apsaugos zonos (Įstatymo 4 straipsnis).

- Nustatomi įmonės ir jos valdomų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto fizinės ir veiklos apsaugos ir (arba) kibernetinio saugumo reikalavimai (Įstatymo 18 straipsnis).

- Įstatyme nustatytais atvejais gali būti vykdoma įmonės sudaromų sandorių atitikties nacionalinio saugumo interesams patikra (Įstatymo 13 straipsnis).

- Įmonė privalo parengti saugumo planą, kuriame numatomos fizinio, kibernetinio, personalo saugumo, informacinio slaptumo priemonės. Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių saugumo planuose taip pat nurodomas turtas, kuris yra svarbus nacionaliniam saugumui užtikrinti, vykdant svarbią veiklą (Įstatymo 15 straipsnis).

- Sprendimas likviduoti įmonę gali būti priimtas tik po to, kai Lietuvos valstybė, atstovaujama Vyriausybės, atsisako pirmumo teise įsigyti įmonę ar jos akcijas arba nekilnojamąjį turtą ir (arba) jai priklausančius nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbius įrenginius ir turtą. Įmonės nekilnojamas turtas ir jai priklausančios nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbūs įrenginiai ir turtas bankroto proceso metu gali būti realizuojami tik tada, kai valstybė pirmumo teise atsisako įsigyti nurodytą finansinį ir materialųjį turtą (Įstatymo 16 straipsnis).

- Nustatomas kolegialių organų narių, vienasmenių valdymo organų, darbuotojų, dirbančių įmonėje ir (arba) su nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiais įrenginiais, taip pat asmenų, kuriems dėl jiems priskirtų funkcijų ar pavesto darbo būtų suteikta teisė be palydos patekti prie tokių įmonių ir įrenginių, einamų pareigų sąrašas. Į nurodytas pareigas skiriami ar paskirti asmenys turi atitikti Įstatyme keliamus reikalavimus ir pereiti patikros procedūras (Įstatymo 17 straipsnis).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai nenumatoma.

7. Kaip Įstatymo projekto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektas neturės reikšmingos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes Įstatymo projekte siekiama numatyti proporcingą naštą ūkio subjektams, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo interesams užtikrinti skirtų reikalavimų laikymąsi.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant Įstatymo projekte siūlomas nuostatas inkorporuoti į teisinę sistemą, kitų galiojančių įstatymų pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

9. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektas nenustato naujų sąvokų.

10. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Iki Įstatymo projekto įsigaliojimo Vyriausybė arba jos įgaliotos institucijos per teisės aktų nustatytus terminus turės priimti šiuos teisės aktus arba galiojančių teisės aktų pakeitimus:

1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 8 d. nutarimo Nr. 699 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymą“ pakeitimą (toliau – Nutarimas Nr. 699) (rengia Ekonomikos ir inovacijų ministerija);

2) Akcinės bendrovės „LIFOSA“ saugumo planą (rengia ministerija, įgaliota Nutarimo Nr. 699 priede);

3) Akcinėje bendrovėje „LIFOSA“ dirbančių asmenų (įskaitant nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių kolegialių priežiūros organų narius, valdymo organų narius ir vienasmenius valdymo organus), taip pat asmenų, kuriems dėl jiems priskirtų funkcijų ar pavesto darbo būtų suteikta teisė be palydos patekti prie įmonės infrastruktūros ar priimti sprendimus dėl šios infrastruktūros funkcionavimo, einamų pareigų sąrašą (rengia ministerija, įgaliota Nutarimo Nr. 699 priede);

4) Akcinės bendrovės „LIFOSA“ infrastruktūros fizinės ir veiklos apsaugos reikalavimus (rengia ministerija, įgaliota Nutarimo Nr. 699 priede).

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Papildomų valstybės, savivaldybės biudžetų lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Nėra gauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam Projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai: akcinė bendrovė „LIFOSA“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.
